

Εσπερίδα «Σύγχρονες Μορφές της Εκκλησίας» στη Βέροια (ΦΩΤΟ)

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Βεροίας, Ναούσης και Καμpanίας

© Kosmas Karagiannis IMBNK

Οι εκδηλώσεις των «ΛΑ΄ Παυλείων» συνεχίστηκαν το απόγευμα της Τετάρτης, 25ης Ιουνίου, στο Παύλειο Πολιτιστικό Κέντρο στη Βέροια με την καθιερωμένη Εσπερίδα με θέμα: «Σύγχρονες Μορφές της Εκκλησίας».

Η φετινή ημερίδα ήταν αφιερωμένη στον μακαριστό Γέροντα Θεόκλητο Διονυσιάτη, μιας εκ των φωτεινών μορφών του σύγχρονου μοναχισμού του Αγίου Όρους, ο οποίος με τον θεολογικό του λόγο και τη βαθιά πνευματική του κατάρτιση άφησε ανεξίτηλο αποτύπωμα στην εκκλησιαστική ζωή του 20ου αιώνα.

Την ημερίδα προλόγισε και παρουσίασε ο Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής του Τιμίου Προδρόμου Σκήτης Βεροίας Αρχιμ. Πορφύριος Μπατσαράς, ενώ χαιρετισμό απηύθυνε ο Ποιμενάρχης μας, Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βεροίας, Ναούσης και Καμpanίας κ. Παντελεήμων.

Για τον μακαριστό Γέροντα ομίλησαν ο Καθηγούμενος της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου του Αγίου Όρους Γέροντας Εφραίμ και ο θεολόγος – συγγραφέας και Διευθυντής της Βιβλιοθήκης της Ιεράς Συνόδου κ. Εμμανουήλ Μελινός.

Την εσπερίδα παρακολούθησαν Αρχιερείς των Ορθοδόξων Πατριαρχείων και Αυτοκεφάλων Εκκλησιών, οι οποίοι καταφθάνουν στη Βυζαντινή Βέροια για να συμμετάσχουν στις καταληκτικές εκδηλώσεις των «ΛΑ΄ Παυλείων» και στο Διεθνές Συνέδριο.

Στο τέλος ο Πρωτοσύγκελλος της Ιεράς μας Μητρόπολεως Αρχιμ. Αθηναγόρας Μπίρδας προσέφερε αναμνηστικά στους εκλεκτούς ομιλητές, ενώ ο Ποιμενάρχης κ. Παντελεήμων εξέφρασε την ευγνωμοσύνη του προς τον σεβαστό Καθηγούμενο Γέροντα Εφραίμ και τον κ. Μελινό που ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση της Ιεράς μας Μητροπόλεως, λέγοντας μεταξύ άλλων:

«Οὐ πάντες χωροῦσιν ἀλλ’ οἷς δέδοται». Καί ἕνας ἀπό αὐτούς στούς ὁποίους ἐδόθη ἡ χάρη, στήν ὁποία ἀναφέρεται τό ἀψευδές στόμα τοῦ Κυρίου μας, ἦταν ὁ μακαριστός Γέρον Θεόκλητος Διονυσιάτης.

Κανείς δέν μπορεῖ νά ἀμφιβάλλει γι’ αὐτό. Ὁ νεαρός Θεόδωρος, αὐτό ἦταν τό ὄνομα τοῦ Γέροντα, γεννήθηκε στή Ναύπακτο τό 1916 καί δέν εἶχε σκεφθεῖ νά γίνει μοναχός. Ἔκανε ἀνώτερες σπουδές καί στή συνέχεια ὑπηρέτησε στόν ἑλλη-νι-κό στρατό. Στρατιώτης στόν πόλε-μο τοῦ 1940 πολέμησε καί τραυμα-τίσθηκε. Στόν δρόμο τῆς ἐπιστρο-φῆς ἐχθρικά ἀεροπλάνα ἄρχισαν νά

βομβαρδίζουν.

Τότε, όπως είχε αποκαλύψει ο ίδιος ο Γέροντας στον π. Δαμα-σκηνό τον Γρηγοριά-τη, έπεσε κάτω από μία πέτρα και είπε: «Παναγία μου, σώσε με και θά γίνω μοναχός». Η Παναγία έκανε τό θαύμα της και ο νεαρός Θεό-δω-ρος έξεπλήρωσε άμέσως τό τάμα του στό Περιβόλι της, στον ιερό Άθωνα. Προσέφερε τον έαυτό του δώρο στον Θεό, ακολουθώντας τήν κλήση του Θεού, ο όποιος και τον πληροφόρησε μυστικά μετά από σαράντα ήμέρες παραμονής και άναζητήσεως στό Άγιον Όρος σέ ποιά Μονή νά έγκαταβιώσει.

Ήταν ή Ιερά Μονή Διονυσίου. Ηγούμενός της ήταν τότε μία από τίς πιό διαπρεπεΐς και σεβάσμιες μορφές του Άγιορειτικού μοναχι-σμού, ο Γέρων Γαβριήλ, πού δέν δυσκολεύθηκε νά διακρίνει στήν ύπακοή του νεαρού ύποτακτικού του τά πολλά χαρίσματα μέ τά όποια τον είχε κοσμήσει ο Θεός. Δύο χρόνια άργότερα, σέ ήλικία μόλις 27 έτών, τον έκειρε μεγαλό-σχημο μοναχό, και από Θεόδωρο τον όνόμασε Θεόκλητο.

Ο μακαριστός Γέρων Θεόκλητος είχε άρχισει ήδη νά βαδίζει «άξίως τής κλήσεως ής έκλήθη», και μέ τον ίδιο τρόπο βάδισε μέχρι τέ-λους, χωρίς νά διαψεύσει τήν έπι-λογή του όνόματος και τήν έμπι-στοσύνη του Γέροντός του, του καθηγουμένου Γαβριήλ, ούτε στό έλάχιστο.

Η άρετή και τά χαρίσματά του άποδείχθηκαν και όταν ο Γέρων Γαβριήλ τον κατέστησε προϊστά-μενο τής Μονής και αντιπρόσωπό της στήν Ιερά Κοινότητα, στήν όποια άργότερα διακόνησε και ως πρωτεπιστάτης του Άγίου Όρους.

Μοναχικές άρετές, διοικητικά χαρί-σματα και συγγραφικό τάλα-ντο είναι αυτά πού κάνουν τον Γέροντα Θεόκλητο νά διακρίνεται μεταξύ των Άγιορειτών πατέρων τήν έποχή εκείνη και νά κερδίζει τον σεβασμό τους. Υποδειγματικός ύποτακτικός, αντιμετωπίζει τίς διοικητικές ευθύνες ως διακονία άγάπης προς τους Άγιορειτες πατέ-ρες και τή συγγραφική έργασία, τήν όποια άρχίζει μέ τήν εύλογία του Γέροντά του, ως μία όμολογία υπέρ του όρθοδόξου μοναχισμού, ο όποιος βρισκό-ταν τότε σέ παρακμή.

Ο Γέρων Θεόκλητος ζει τον μοναχισμό ως προσευχή και άσκη-ση, ως μετοχή στή χάρη του Θεού και ένωση μαζί του, και αυτόν αποτυπώνει στό πρώτο του έργο μέ τίτλο «Μεταξύ ούρανοϋ και γής»

Όσο και άν ο μακαριστός Γέρο-ντας άποφεύγει τήν προβολή και τήν επίδειξη τής άρετής, μέσα από τίς γραμμές του βιβλίου αυτού ο άναγνώστης μπορεί νά διακρίνει έστω και άμυδρά τίς πνευματικές άναβάσεις του συγγραφέως, αλλά και νά αντιληφθει τό νόημα και τήν ουσία του Μοναχισμού και ιδίως του Άγιορειτικού. Η έκδοσή του όχι μόνο προσφέρει στον συγ-γραφέα του, Γέροντα Θεόκλητο, τό βραβείο τής Ακαδημίας Αθηνών, αλλά αλλάζει και τήν εικόνα πού είχαν οι

ἄνθρωποι στόν κόσμο γιά τόν μοναχισμό καί τό Ἅγιον Ὄρος.

© Kosmas Karagiannis IMBNK

Θά μπορούσε κανείς νά παραλλη-λίσει μέ τήν εύκαιρία αύτή τήν προσωπικότητα καί τήν άπήχηση τοῦ Γέροντος Θεοκλήτου μέ αύτήν τοῦ «πολυποθήτου καί ήγιασμέ-νου», ὅπως τόν ὀνομάζει, «άδελ-φοῦ καί πατέρα» του, τοῦ ὀσίου πλέον

Γερασίμου τοῦ Μικραγιαν-να-νίτου.

Καί οἱ δύο τιμῶνται ἀπό τήν Ἀκα-δημία Ἀθηνῶν. Καί οἱ δύο προσκα-λοῦνται γιά νά ὀμιλήσουν στή Φιλοσοφική Σχολή τοῦ Πανεπι-στη-μίου Ἀθηνῶν. Καί οἱ δύο συμβάλ-λουν οὐσιαστικά στήν ἐπιτυχία τοῦ ἐορτασμοῦ τῆς χιλιετηρίδος τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Καί οἱ δύο διακο-νοῦν στά κοινά τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ὁ ἕνας ὡς βιβλιοθηκάριος καί τυπικάρης στό Κυριακό τῆς Ἁγίας Ἄννης, ὁ ὄσιος Γεράσιμος, καί ὁ ἄλλος, ὁ Γέρων Θεόκλητος, ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Μονῆς Διονυ-σίου στήν Ἱερά Κοινότητα καί πρωτεπιστάτης. Καί οἱ δύο μέ ἀνά-λογες πνευματικές ἐμπειρίες καί δωρεές, ἔστω καί ἄν καί οἱ δύο τίς ἀπέκρυπταν ἐπιμελῶς ἀκόμη καί ἀπό τούς συμμαναστές τους, πού εἶναι καρπός τῶν ἀσκητικῶν τους πόνων, τῆς προσευχῆς καί τῆς θείας Χάριτος.

Αὐτός εἶναι ὁ λόγος πού ἀκόμη καί ἐάν στό κύκνειο ἄσμα του γιά τόν ὄσιο Γεράσιμο ἀπορεῖ καί ὁ ἴδιος, ἀνακαλύπτοντας ὅσα δέν γνώριζε γιά τόν σπουδαῖο Ὑμνο-γρά-φο καί σεβάσμιο συνασκητή του, κατορθώνει νά περιγράψει μέ μοναδικό τρόπο τή ζωή καί τήν ἀσκητική πολιτεία του, γιατί γνω-ρίζει ἀπό προσωπική πείρα τί γράφει καί τί σημαίνει τό κάθε τι πού εἶναι γνωστό γιά τόν ὄσιο Γεράσιμο.

Ἡ φωνή τοῦ Γέροντος Θεοκλήτου Διονυσιάτου δέν ἦταν μόνο προδρο-μική, ὅπως τήν χαρακτή-ριζε ὁ ἀείμνηστος καθηγητής Ἰωάν-νης Φουντούλης στόν Πρόλο-γό του γιά τό βιβλίο «Γεράσιμος Μοναχός Μικραγιαννανίτης», ὅταν συνέδεε τήν χιλιετῆ ἡσυχαστική Ἀγιορειτική παράδοση μέ τήν ἀναβίωσή της καί τή θεαμα-τική ἀνθιση τοῦ Ἁγίου Ὁρους πού παρατηρήθηκε στίς ἡμέρες μας, ἀλλά καί προφητική, ὅταν ἔγραφε τό 1996 στήν κατακλείδα τοῦ ἴδιου βιβλίου του:

«Κατά τόν τελευταῖον καιρόν καί μόλις κατά τήν πενταετίαν τοῦ '90, εὐδόκησεν ὁ φιλόανθρωπος Κύριος νά ἀναδείξει, ἱερέ Γεράσιμε, καί ἄλλους τέσσαρες «συνδούλους» σου στόν χῶρον τῆς Ἑλλάδος, νικη-τές τοῦ κοσμοκράτορος σατα-νᾶ, τοῦ κόσμου καί τῆς σαρκός, γιά νά δοξασθεῖ ὁ Θεός ... Πρόκειται περί τῶν τριῶν ἱερομονάχων καί τῶν δύο μοναχῶν, «ῶν τά ὀνόματα ἐγράφη ἐν οὐρανοῖς». Εἶναι ὁ ἅγιος Ἄνθιμος Χίου καί οἱ ὑπό ἀναγνώ-ριση, ὡς ὑποθέτω, Πορφύριος, Ἰά-κωβος Εὐβοίας, Παΐσιος ἀγιορεί-της καί σύ, ἱερέ Γεράσιμε. Ὅντως ἐδο-ξά-σατε τήν Ἐκκλησίαν τοῦ Χρι-στοῦ, ἀποδείξαντες τήν κοινήν δυ-να--τότητα ὁμοιώσεώς μας μέ τόν Θεόν».

Εἶναι προφανές ἀπό τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖον ὁμιλεῖ περί τῆς ἀσκη-τι-κῆς βιοτῆς καί τῶν θείων ἐμπει-ριῶν ὁ μακαριστός Γέρων Θεόκλη-τος ὄχι μόνον εἰς τό τελευταῖο αὐτό ἔργο του γιά τόν ὄσιο Γερά-σιμο τόν Ὑμνογράφο, ἀλλά καί σέ ὅλα τά προηγούμενα, ὅτι καί ὁ ἴδιος μετεῖχε σαφῶς στήν «κοινήν δυνατότητα ὁμοιωσεῶς μας μέ τόν Θεόν» ἀπό πολύ νωρίς καί εἶχε διά τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἀνέλθει στίς ἀνώτερες βαθμίδες τῆς πνευματι-κῆς κλίμακος.

Εἶναι βέβαιο ὅτι κανείς ἄγευστος καί ἀμύητος τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς καί τῆς θείας χάριτος, ἀκόμη καί ἐάν εἶναι ὁ ἱκανότερος συγγρα-φέας, δέν εἶναι δυνατόν νά ἐκφρά-σει μέ τόν συνεσταλμένο ἀλλά συγ-χρόνως καί γλαφυρό καί ἀποκαλυ-πτικό τρόπο, μέ τόν ὁποῖο ἔγραφε ἀλλά καί ὁμιλοῦσε ὁ Γέρων Θεό-κλητος, τά μυστήρια τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.

Ἡ δυνατή πίστη του στόν Χριστό, ἡ ἄνευ ὄρων ἐμπιστοσύνη του στήν Ὑπεραγία Θεοτόκο, ἡ ὁποία, ὅπως ὁ ἴδιος ἀπεκάλυψε, ἐνεφανίσθη τήν πρώτη νύκτα κατά τήν ὁποία εὐρέθη στήν Ἱερά Μονή Διονυσίου καί τοῦ ἀπεκάλυψε τό μυστήριο τῆς κατά Χριστόν νεκρώσεως, στήν ὁποία πρέπει νά φθάσει ὁ μοναχός, καί ἡ ἀδιάλειπτη προσευχή, τήν ὁποία καλλιεργοῦσε σέ ὅλη του τή ζωή, χαρακτήριζαν τήν προσωπι-κό-τητα καί τή ζωή τοῦ μακαριστοῦ Γέροντα καί ὡς μοναχοῦ καί ὡς ἀντιπροσώπου καί πρωτεπιστάτου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου ἀλλά καί ὡς ὁμιλητοῦ καί συγγραφέως. Ἡ μορφή του σέ εἴλκυε, ὁ λόγος του σέ ἀνέπαυε, σέ ἐνεθάρρυνε, σέ μετέ-φε-ρε μεταξύ οὐρανοῦ καί γῆς.

Είχα τήν εύλογία νά τόν γνωρίσω ώς νεαρός μαθητής τῆς Ἀθωνιά-δος. Ὡς μαθητής ἤμουν γραμμένος στήν Ἱερά Μονή Ὁσίου Γρηγορίου. Τότε στή μονή ὑπῆρχαν μόνο μερι-κοί ἡλικιωμένοι μοναχοί, οἱ ὁποῖοι δέν ἀνταποκρινόταν στίς ἀνάγκες ἐνός νέου παιδιοῦ, ὅπως ἤμουν ἐγώ, πού ἐπιθυμοῦσα νά συζητήσω μαζί τους καί νά μάθω γιά τό Ἅγιο Ὅρος καί τή μοναχική ζωή.

Γιά τόν λόγο αὐτό, ὅποτε ἐπισκε-πτόμουν τή Μονή Γρηγορίου προτι-μοῦσα νά μήν μένω γιά πολύ ἐκεῖ, ἀλλά νά κάνω μέ τά πόδια τόν πολύ δύσκολο δρόμο μέχρι τή γει-το-νική Μονή Διονυσίου.

Ἐκεῖ ἦταν τότε ἡγούμενος ὁ Γέ-ρων Γαβριήλ Διονυσιάτης, μονα-χός μέ σπουδαία μόρφωση καί μεγάλη πνευματική ἐμπειρία, μία ἀπό τίς ἐπιφανέστερες μορφές τοῦ Ἀγιορειτικοῦ μοναχισμοῦ, ὅπως εἶπα καί προηγουμένως, ὁ ὁποῖος μέ περιέβαλε μέ πολλή πατρική στοργή καί ἀγάπη. Σέ ἐκεῖνον μάλιστα ἐξομολογοῦμην τότε, πρίν νά γνωρίσω τούς Γεροντάδες μου στή Μικρή Ἁγία Ἄννα.

Ἡ φροντίδα καί ἡ ἀγάπη του γιά τό ταπεινό μου πρόσωπο ἦταν μάλιστα τόσο μεγάλη, ὥστε, ὅταν ἔφθανε ἡ ἡμέρα πού θά ἔφευγα γιά νά ἐπιστρέψω στήν Ἀθωνιάδα Σχολή, σηκωνόταν ὁ Γέροντας τό πρωί καί λειτουρ-γοῦσε στό παρεκκλήσι τοῦ Πύργου εἰδικά γιά μένα, προκειμένου νά κοινωνήσω, πρίν νά φύγω. Στίς μοναδικές αὐτές λειτουργίες ἔψα-λε ὁ π. Θεόκλητος Διονυσιάτης!

Ἔτσι γνώρισα τόν μακαριστό Γέρο-ντα Θεόκλητο. Καί εἶχα τήν εύλογία μετά ἀπό χρόνια, ὅταν δια-κονοῦσα ὡς προϊστάμενος τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, τοῦ πολιούχου τῆς Θεσσαλονίκης καί πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱεραῆ Μητροπόλεως, νά εἶναι πολλές φορές ὁμιλητής στούς κατανυκτι-κούς Ἑσπερινούς τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ἀλλά καί στά Θεολογικά Συνέδρια, τά ὁποῖα διοργάνωνε κατ' ἔτος ἡ Ἱερά Μητρόπολη Θεσσαλονίκης, καί νά διδασκόμεθα ὅλοι ἀπό τή σοφία καί τήν ἐμπειρία του καί νά ἀπολαμβάνουμε τόν χαριτωμένο λόγο του.

Εἶχα ἀκόμη τήν εύλογία κατά τά πρῶτα χρόνια τῆς ποιμαντορίας μου ἐδῶ στή Βέροια καί τήν Ἠμα-θία νά τόν ἔχω συμπαραστάτη στό ποιμαντικό ἔργο τῆς Μητροπό-λεως μας, καθώς ὁ μακαριστός Γέροντας μέ πολλή ἀγάπη ἀνταπο-κρίθηκε ἀρκετές φορές στήν παρά-κλησή μου καί ἐπισκέφθηκε τήν ἐπαρχία μας, μεταφέροντας τήν ἀγιασμένη ἀπό τίς προσευχές καί τούς ἀγῶνες τῶν ἀπ' αἰῶνος ὁσίων αὔρα τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἀλλά καί τήν ἐμπειρία τῆς ὑπερχιλιετοῦς μοναχικῆς ζωῆς, τῆς ὁποίας ἄξιος συνεχιστής καί διάδοχος ὑπῆρξε καί ὁ ἴδιος.

Ὡς χρέος ἀγάπης καί εὐγνω-μο-σύνης ἀλλά καί θέλοντας νά προ-βάλουμε καί νά τιμήσουμε τή μεγάλη αὐτή σύγχρονη μορφή τοῦ Ἀγιορειτικοῦ Μοναχισμοῦ καί τῆς Ἐκκλησίας μας, πού κάλυψε μέ τή ζωή καί τή δράση του ὅλον τόν 20ό αἰῶνα, θελήσαμε νά ἀφιερῶσουμε τή φετινή Ἑσπερίδα τῆς σειραῆς «Σύγχρονες μορφές τῆς

Ἐκκλη-σίας» στὸν Γέροντα Θεόκλητο Διο-νυ-σιάτη.

Γι' αὐτό καί εὐχαριστῶ ἀπό καρ-δίας καί ἐκφράζω τὴν εὐγνωμοσύ-νη μου στὸν πανοσιολογιώτατο κα-θηγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μεγίστης Μονῆς Βατοπεδίου Γέροντα Ἐφραίμ ἀλλά καί στὸν κ. Ἐμμανου-ήλ Μελινό, θεολόγο, διευθυντὴ τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἱερᾶς Συνό-δου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί συγγραφέα πολλῶν βιβλίων, καί μεταξὺ αὐτῶν καί τοῦ βιβλίου μέ τὸν τίτλο: «Ὁ Γέρων Θεόκλητος Διονυσιάτης, εὐλαλον ἀντηχεῖον Ἄθωνος ἱεροῦ», οἱ ὁποῖοι δέχθη-καν μέ χαρά τὴν πρόσκλησή μας.

